

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره ترتیب چاپ ۲۰۰۹

شماره چاپ سابقه

شماره دفتر ثبت ۷۱۷

دوره ششم - سال چهارم

۱۳۸۲ - ۱۳۸۳

تاریخ چاپ ۱۳۸۲/۶/۶

طرح فوریتی

طرح استفساریه تبصره (۷) ماده (۹) قانون مطبوعات

یک فوریت این طرح در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۶/۴ به تصویب
رسیده است

فرهنگی

کمیسیونهای ارجاعی

قضائی و حقوقی

اداره کل قوانین

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تکلیف کرده است که رسیدگی به جرائم مطبوعاتی باید در محاکم دادگستری با حضور هیأت منصفه و به صورت علنی صورت گیرد. بعد از اصلاح قانون مطبوعات در اردیبهشت ۱۳۷۹، نویسندگان و روزنامه‌نگاران و پدیدآورندگان آثار مطبوعاتی نیز علاوه بر مدیر مسؤول در قبال مطالب و آثار خود مسؤول شناخته شدند، اما متأسفانه تاکنون رسیدگی به اتهامات ایشان بدون حضور هیأت منصفه و بعضاً نیز به صورت غیر علنی در محاکم دادگستری صورت گرفته است، این در حالی است که رسیدگی به کارکرد ایشان در عرصه مطبوعات باید مطابق با اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران صورت گیرد، لذا برای تعیین تکلیف این مهم استفساریه زیر با قید یک فوریت جهت رسیدگی تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.

میثم سعیدی - علی محمد احمدی - سید احمد عظیمی - سهراب قشقائی - علی حسینی - سید آقامیری - جعفر کامبوزیا - محمدرضا اسماعیلی - رجبعلی مزروعی - علی قنبری - غلامحسین تکلیفی - جلیل سازگارنژاد - نعمت‌الله علیرضائی - ذبیح‌الله

صفائی - حسین لقمانیان - محمد پیران - منصور میرزا کوچکی بروجنی - ولی الله شجاع پوریان - علی اکبرزاده - جمیله کدیور - جلال جلالی زاده - محسن نریمان - محمد نعیمی پور - داود سلیمانی - احمد پورنجاتی - احمد شیرزاد - محمد کیانوش راد - محسن آرمین - محمد علی سعدایی جهرمی - محمد کیا فر - علی اصغر هادی زاده - علی اصغر شعر دوست - قهرمان بهرامی - رحمن بهمنش - ناز محمد ولی پور

طرح استفسار به تبصره (۷) ماده (۹) قانون مطبوعات

موضوع استفسار به:

ماده واحده - آیا رسیدگی به اتهامهای اشخاص موضوع تبصره (۷) ماده (۹) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ مشمول مقررات این قانون است؟

پاسخ:

علاوه بر مدیر مسؤول، به اتهام کلیه اشخاص موضوع تبصره (۷) ماده (۹) قانون مطبوعات، مطابق با مقررات قانون مطبوعات از جمله ماده (۳۴) و مواد (۳۶) تا (۴۴) آن در محاکم دادگستری به صورت علنی و با حضور هیأت منصفه رسیدگی می شود.

مصوبه‌های مجلس شورای اسلامی - ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

قانون مطبوعات

- [م] ماده ۳۴ - به جرایم ارتكابی به وسیله مطبوعات در دادگاه صالحه با حضور هیات منصفه رسیدگی می شود.
- [م] ماده ۳۵ - آیین نامه اجرایی این قانون ظرف حداکثر شش ماه توسط وزارت ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.
- [م] ماده ۳۶ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر ملغی است و وزارت ارشاد مأمور اجرای آن می باشد.
- قانون فوق مشتمل بر سی و شش ماده و بیست و سه تبصره در جلسه پنجاهمین بیست و دوم اسفند ماه هزار و سیصد و شصت و چهار تصویب و در تاریخ ۲۶ / ۱۲ / ۱۳۶۴ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است .
- رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

مصوبه‌های مجلس شورای اسلامی - ۱۳۷۹/۰۱/۳۰

قانون اصلاح قانون مطبوعات

- [م] ماده ۱۵ - ماده (۲۴) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می گردد:
- ماده ۲۴ - رسیدگی به جرایم مطبوعاتی با توجه به قوانین مربوط به صلاحیت ذاتی می تواند در محاکم عمومی یا انقلاب یا سایر مراجع قضایی باشد. در هر صورت علنی بودن و حضور هیات منصفه الزامی است .
- تبصره - به جرایم مطبوعاتی در محاکم صالح مراکز استانها رسیدگی می شود.
- [م] ماده ۱۶ - ماده (۳۵) و تبصره آن به شرح زیر به قانون الحاق می گردد:
- ماده ۳۵ - تخلف از مقررات این قانون جرم است و چنانچه در قانون مجازات اسلامی و این قانون برای آن مجازات تعیین نشده باشد متخلف به یکی از مجازاتهای ذیل محکوم می شود:
- الف - جزای نقدی از یک میلیون (۱ . ۰۰۰ . ۰۰۰) تا بیست میلیون (۲۰ . ۰۰۰ . ۰۰۰) ریال .
- ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه ها و حداکثر تا یک سال در مورد سایر نشریات .

تبصره - دادگاه می تواند در جرایم مطبوعاتی مجازات حبس و شلاق را به یکی از مجازاتهای ذیل تبدیل نماید:

الف - جزای نقدی از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال .

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه ها و تا یک سال در مورد سایر نشریات .

ج - محرومیت از مسیولیت‌های مطبوعاتی حداکثر تا پنج سال .

فصل هفتم - هیات منصفه مطبوعات

[m] ماده ۱۷ - ماده زیر به عنوان ماده (۳۶) الحاق می گردد:

ماده ۳۶ - انتخاب هیات منصفه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یک بار در مه‌ماه جهت تعیین اعضا هیات منصفه در تهران به دعوت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان ، رئیس شورای شهر ، رئیس سازمان تبلیغات و نماینده شورای سیاست گذاری ائمه جمعه سراسر کشور و در مراکز استان به دعوت مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان ، رئیس شورای شهر مرکز استان ، رئیس سازمان تبلیغات و امام جمعه مرکز استان یا نماینده وی تشکیل می شود . هیات مذکور در تهران (۲۱) نفر و در سایر استانها (۱۴) نفر از افراد مورد اعتماد عمومی را از بین گروه‌های مختلف اجتماعی (روحانیون ، اساتید دانشگاه ، پزشکان ، مهندسان ، نویسندگان و روزنامه نگاران ، وکلای دادگستری ، دبیران و آموزگاران ، اصناف ، کارمندان ، کارگران ، کشاورزان ، هنرمندان و بسیجیان) به عنوان اعضا هیات منصفه انتخاب می کند .

تبصره ۱ - چنانچه مفاد موضوع این ماده در مهلت مقرر انجام نشود ، رئیس کل دادگستری مکلف می باشد نسبت به دعوت از افراد یاد شده و انتخاب هیات منصفه اقدام نماید .

تبصره ۲ - چنانچه به هر دلیلی اعضای هیات منصفه به ده نفر یا کمتر برسد ، هیات مذکور در این ماده موظف است ظرف یک ماه تشکیل جلسه داده و نسبت به تکمیل اعضای هیات منصفه اقدام نماید .

[m] ماده ۱۸ - متن ذیل به عنوان ماده (۳۷) الحاق می گردد:

ماده ۳۷ - اعضا هیات منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- داشتن حداقل سی سال سن و تاهل .

۲- نداشتن سابقه محکومیت موثر کیفری .

۳- اشتغال به امانت ، صداقت و حسن شهرت .

۴- صلاحیت علمی و آشنایی با مسایل فرهنگی و مطبوعاتی .

[m] ماده ۱۹ - متن ذیل به عنوان ماده (۳۸) الحاق می گردد:

ماده ۳۸ - پس از انتخاب اعضا هیات منصفه ، موضوع ماده (۳۶) این قانون ، مراتب توسط رئیس کل دادگستری استان به اعضا ابلاغ می گردد . دادگاه رسیدگی کننده به جرایم مطبوعاتی ، حداقل یک هفته قبل از زمان رسیدگی از تمامی اعضا هیات منصفه دعوت می کند تا در جلسه محکم حضور یابند . دادگاه با حضور حداقل هفت نفر از اعضا هیات منصفه رسمیت خواهد یافت ، اکثریت آرا حاضران ملاک تصمیم گیری هیات منصفه خواهد بود ، اعضا هیات موظفند تا پایان جلسات دادگاه حضور داشته باشند .

تبصره ۱ - تصمیمات هیاتهای نظارت و منصفه با اکثریت مطلق عده حاضر معتبر خواهد بود .

تبصره ۲ - چنانچه در دو جلسه رسیدگی به یک پرونده جرم مطبوعاتی ، هیات

منصفه به حد نصاب نرسد، دادگاه در جلسه سوم با حضور افراد حاضر حداقل به تعداد پنج نفر رسیدگی می نماید.

تبصره ۳ - دبیرخانه هیات منصفه با بودجه و امکانات قوه قضاییه تشکیل و زیر نظر هیات منصفه انجام وظیفه می نماید.

[م] ماده ۲۰ - متن ذیل و تبصره آن به عنوان ماده (۳۹) الحاق می گردد:
ماده ۳۹ - هریک از اعضای هیات منصفه چنانچه بدون عذر موجه در دو جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب دادگاه حاضر نشود یا از شرکت در اتخاذ تصمیم خودداری کند یا حکم دادگاه رسیدگی کننده به دو سال محرومیت از عضویت در هیات منصفه محکوم می شود. رای دادگاه قطعی است .

تبصره - هریک از اعضای هیات منصفه به علت وجود عذر موجه نتواند در جلسه دادگاه حضور یابد موظف است دو روز قبل از جلسه دادرسی عذر خود را کتبا و به طور مستدل به استحضار دادگاه برساند ، در غیر این صورت عذر وی غیرموجه محسوب می گردد مگر عذرهایی که در این فاصله تا جلسه دادگاه حادث شده باشد در هر حال موظف است عذر خود را به دادگاه اعلام نماید.

عذر موجه همان است که در آیین دادرسی احصا گردیده است .

[م] ماده ۲۱ - متن ذیل به عنوان ماده (۴۰) الحاق می گردد:

ماده ۴۰ - اعضای هیات منصفه در ابتدای اولین جلسه حضور خود در دادگاه ، به خداوند متعال و در برابر قرآن کریم سوگند یاد می کنند بدون در نظر گرفتن گرایش های شخصی یا گروهی و با رعایت صداقت ، تقوی و امانت داری، در راه احقاق حق و ابطال باطل انجام وظیفه نمایند.

[م] ماده ۲۲ - متن ذیل به عنوان ماده (۴۱) الحاق می گردد:

ماده ۴۱ - موارد رد اعضای هیات منصفه همان است که طبق قانون در مورد رد قضات پیش بینی شده است .

[م] ماده ۲۳ - متن ذیل به عنوان ماده (۴۲) الحاق می گردد:

ماده ۴۲ - هرگاه در حین محاکمه ، اعضای هیات منصفه سیوالاتی داشته باشند، مراتب را کتبا جهت طرح ، تسلیم رییس دادگاه می نمایند.

[م] ماده ۲۴ - متن ذیل به عنوان ماده (۴۳) و تبصره های آن الحاق می گردد:

ماده ۴۳ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضا هیات منصفه به شور پرداخته و نظر کتبی خود را در دو مورد زیر به دادگاه اعلام می دارند:

الف - متهم برهکار است یا خیر؟

ب - در صورت برهکاری آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تبصره ۱ - پس از اعلام نظر هیات منصفه دادگاه در خصوص مجرمیت یا برایت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رای می نماید.

تبصره ۲ - در صورتی که تصمیم هیات منصفه بر برهکاری باشد دادگاه می تواند پس از رسیدگی رای بر برایت صادر کند.

تبصره ۳ - در صورتی که رای دادگاه مبنی بر مجرمیت باشد، رای صادره طبق مقررات قانونی قابل تجدید نظر خواهی است . در رسیدگی مرحله تجدیدنظر حضور هیات منصفه لازم نیست .

تبصره ۴ - حضور هیات منصفه در تحقیقات مقدماتی و صدور قرارهای قانونی لازم نیست .

[م] ماده ۲۵ - متن ذیل به عنوان ماده (۴۴) الحاق می گردد:

ماده ۴۴ - هرگاه حکم دادگاه مبنی بر برایت یا محکومیتی باشد که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد، از تشریح در صورتی که قبلا توقیف شده باشد بی درنگ رفع توقیف خواهد شد و انتشار مجدد آن بلامانع می باشد.

قانون مطبوعات

- [m] ماده ۹ - شخص حقیقی متقاضی صاحب امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:
- [bm] ۱ - تابعیت ایران .
- [bm] ۲ - دارا بودن حداقل ۲۵ سال .
- [bm] ۳ - عدم حجر و رشکستگی به تقب و تقصیر .
- [bm] ۴ - عدم اشتها به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری بر اساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد .
- [bm] ۵ - داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه ای بد تشخیص هیئت نظارت موضوع ماده ۱۰ این قانون .
- [tm] تبصره ۱ - متقاضی امتیاز نشریه موظف است خود یا شخص دیگری را به عنوان مدیر مسئول و احد شرایط مندرج در این ماده معرفی نماید .
- [tm] تبصره ۲ - برای نشریات داخلی یک سازمان ، موسسه و شرکت دولتی یا خصوصی که فقط برای استفاده کارکنان منتشر و رایگان در اختیار آنان قرار می گیرد تنها اجازه وزارت ارشاد اسلامی با رعایت ماده ۲ این قانون کافی است .
- [tm] تبصره ۳ - با یک پروانه نمی توان بیش از یک نشریه منتشر کرد .
- [tm] تبصره ۴ - صاحب امتیاز در قبال خط مشی کلی نشریه مسئول است و مسیولیت یکایک مطالبی که در نشریه به چاپ می رسد و دیگر امور در رابطه با نشریه به عهده مدیر مسئول خواهد بود .
- [tm] تبصره ۵ - نخست وزیران ، وزیران ، استانداران ، امرای ارتش و شهربانی ، راندارمیری روسای سازمانهای دولتی ، مدیران عامل و روسای هیات مدیره شرکتها و بانکهای دولتی و کلیه شرکتها و موسساتی که شمول حکم در مورد آن مستلزم ذکر نام است ، نمایندگان مجلسین ، سفرا ، فرمانداران ، شهرداران ، روسای انجمنهای شهر و شهرستان تهران و مراکز استانها ، اعضای ساواک ، روسای دفاتر رستاقیز در تهران و مراکز استانها و شهرستانها و وابستگان به رژیم سابق که در فاصله زمانی پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ در مشاغل مذکور بوده و همچنین کسانی که در این مدت از طریق مطبوعات ، رادیو تلویزیون یا سخنرانی در اجتماعات خدمتگزار تبلیغاتی رژیم گذشته بوده اند ، از انتشار نشریه محرومند .

قانون اصلاح قانون مطبوعات

- [m] ماده ۴ - در ماده (۹) اصلاحات زیر به عمل می آید:
- [bm] ۱- متن ماده به شرح زیر اصلاح می شود:
- الف - شخص حقیقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:
- ۱- تابعیت ایران .
- ۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال سن .
- ۳- عدم حجر و ورشکستگی به تقلب و تقصیر.
- ۴- عدم اشتها به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.
- ۵- داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه ای به تشخیص هیات نظارت موضوع ماده (۱۰) این قانون .
- ۶- پایبندی و التزام عملی به قانون اساسی .
- ب - اشخاص حقوقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط ذیل باشند:
- ۱- مراحل قانونی ثبت شخصیت حقوقی طی شده باشد و در اسانامه و یا قانون تشکیل خود مجاز به انتشار نشریه باشد.
- ۲- زمینه فعالیت نشریه مرتبط با زمینه فعالیت شخص حقوقی بوده و محدوده جغرافیایی انتشار آن همان محدوده جغرافیایی شخصیت حقوقی باشد.
- [bm] ۲- به انتهای تبصره (۵) بعد از انتشار نشریه عبارت و هر گونه فعالیت مطبوعاتی اضافه می شود.
- [bm] ۳- سه تبصره به عنوان تبصره های (۶) ، (۷) و (۸) به ماده الحاق می گردد:
- تبصره ۶ - هیات نظارت موظف است جهت بررسی صلاحیت متقاضی و مدیر مسوول از مراجع ذی صلاح (وزارت اطلاعات و دادگستری و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) استعلام نمایند. مراجع مذکور موظفند حداکثر تا دو ماه نظر خود را همراه مستندات و مدارک معتبر به هیات نظارت اعلام نمایند. در صورت عدم پاسخ از سوی مراجع مذکور و فقدان دلیل دیگر صلاحیت آنان تایید شده تلقی می گردد.
- تبصره ۷ - مسیولیت مقالات و مطالبی که در نشریه منتشر می شود به عهده مدیر مسوول است ولی این مسیولیت نافی مسیولیت نویسنده و سایر اشخاصی که در ارتکاب جرم دخالت داشته باشند نخواهد بود.
- تبصره ۸ - اعضا و هوداران گروههای ضد انقلاب و یا گروههای غیرقانونی و محکومین دادگاههای انقلاب اسلامی که به جرم ارتکاب علیه انقلاب اسلامی محکوم شده اند و همچنین ادا کنند قوانین شورای نگهبان امنیت داخلی و خارجی محکومیت یافته اند و همچنین حق هیچگونه فعالیت مطبوعاتی جمهوری اسلامی ایران فعالیت و یا تبلیغ می کنند حق هیچگونه فعالیت مطبوعاتی و قبول سمت در نشریات را ندارند.

شماره ثبت :

شماره دفتر کل :

شماره شناسه :

دایره چاپ و نشر

اداره قوانین

شماره دفتر کل ۲۰۹۹

تاریخ تنظیم ۱۴/۱۳۷۹

شماره برگ ۱۴۱

کننده